

## **PANDEMİK İNFLUENZA VİRUS (2009 -İNFLUENZA A/H1N1) AŞISI İLE İLGİLİ SORU VE CEVAPLAR**

### **Aşının yararı nedir?**

Kendinizi ve çevrenizi pandemi virusundan korumanın engüvenilir yolu aşı olmaktadır.

### **Aşı güvenilir midir?**

Yeni aşının güvenilir olduğuna ilişkin iki tür bilgibulunmaktadır:

Yeni aşı mevsimsel aşı gibi hazırlanmaktadır.Mevsimsel aşı her yıl yüz milyonlarca kişiye yapılmaktadır ve son derecegüvenilirdir.

Yeni aşı, kullanılmaya başlanmadan önceinsanlarda denenmekte ve elde edilen bilgiler aşının uygulanacağı ülkelerin karar verici makamları tarafından incelenmektedir. Bazı ülkelerde ek testler deuygulanmakta ve alınan sonuçlara göre karar verilmektedir. Yeni aşılar, A.B.D.,Avrupa Birliği ülkeleri, Kanada, Çin, Avusturalya vb ülkelerde onay almıştır.Onay verme süreçleri arasındaki farklar nedeniyle bazı ülkeler henüz bu listedeyermamaktadır, ancak onların da kısa sürede bu gruba eklenmesibeklenmektedir.

### **Aşının yan etkileri var mıdır?**

Tüm aşılarda ve ilaçlarda olduğu gibi bu aşının dabazı yan etkileri vardır. Bunlar:

Aşı yerinde ortaya çıkan yan etkiler: Ağrı, şişme, kızarma, kaşınma, vb.

Genel yan etkiler: Hafif ateş, kırıklık, kas-eklem ağrısı, baş ağrısı, bulantı, vb.

Bu yan etkilerin görülme sıklığı kişiden kişiye farklılıklar göstermektedir. Genellikle, bir iki gün içinde tedavilere gerekmeden kendiliğinden kaybolurlar. Çoğu kişide hiçbir yan etki görülmemektedir.

Yeni aşuya ilişkin bildirilen ciddi yan etkiler bulunmamaktadır. Yine de çok nadir görülebilecek yan etkiler, ancak aşının yaygın kullanımı ile ortaya çıkabileceği için, tüm dünyada yan etki izleme programları geliştirilmiştir. Bu izlemden elde edilecek bilgiler hızla paylaşılacaktır.

Aşı sonrası yaşamı tehdit edecek alerjik reaksiyon (anafilaksi) gelişme riski son derece düşüktür. Eğer gelişecekse, alerjik reaksiyonların ortaya çıkma zamanı, aşı yapıldıktan sonraki birkaç dakika – saatlik süredir. Alerjik reaksiyon veya beklenmedik bir yan etki ortaya çıkması durumunda hemen bir sağlık kurumuna başvurulmalıdır.

Unutulmaması gereken bir diğer konu da, influenza tedavisi için kullanılan ilaçların da yan etkileri (bulantı, kusma, çeşitli öksürükler, alerjik reaksiyonlar, vb) olduğudur.

### □ Aşılar katkı maddeleri eklenmektedir? Bu katkı maddeleri zararlı mıdır?

Bazı firmaların ürettikleri aşılar katkı maddeleri bulunmaktadır. Bu katkı maddeleri, yıllardır başka aşılar (mevsimsel grip aşılarında, hepatit B aşısı, tetanoz aşısı, vb) da kullanılmaktadır. Aşılar eklenen iki tür katkı maddesi bulunmaktadır:

Adjuvanlar: Aşının daha etkili olmasını sağlarlar. Bu amaçla, “squalene” veya alüminyum fosfat kullanılmaktadır. “Squalene”, doğal bir maddedir, hücre membranı yapısında, balık yağında ve az miktarda zeytinyağında da bulunmaktadır. Bazı aşılar 1997 yılından beri kullanılmaktadır. Bildirilen ciddi yan etkisi yoktur.

Tiomersal: Civanın sağlık sorununa yol açmayan bir formudur. Aşı şişesi açıldıktan sonra bozulmadan saklanabilmesi için kullanılmaktadır. Özellikle çok dozlu aşı formuna eklenmektedir. Aşılara eklenen miktar çok küçüktür, örneğın bir kutu ton balığında aşıdakinden daha fazla civa bulunmaktadır.

### □ Kimler aşı yaptırmamalıdır? □

Aşıların çoğunda yumurtada üretilen virüs kullanılmaktadır. Saflaştırılma işlemine karşın, bu tür aşılarında bir miktar yumurta antijenleri bulunabilmektedir. Bu nedenle ciddi yumurta alerjisi olan kişilere aşı yapılmamalıdır. Hafif yumurta alerjisi olan kişilere bazı önlemler alınarak aşı yapılabilir. Bu konuda doktora danışılmalıdır.

### □ Aşının yararı, risklerinden veya hastalığı geçirmekten daha mı fazladır?

Bugüne dek elde edilen bilgilere göre pandemi virüsü, kolay bulaşmakta, hızla yayılmakta, genellikle hafif geçirilen bir griptablosuna yol açmaktadır. Ciddi hastalık görülen gruplar:

0-24 yaş arası sağlıklı kişiler,

Gebe kadınlar,

Kronik hastalığı olan kişiler: Astım, kalp hastalıkları, diyabet, bağışıklık sistemi baskılanmış kişiler.

Aşı, gripten ve yol açabileceğı ciddi sağlık sorunlarından korunmada en etkili yoldur. Bu nedenle, pandemi virüsü için aşı geliştirilebilmesi için yoğun çaba harcanmış ve başarıya ulaşılmıştır. Aşı ile enfekte olan kişi sayısının, dolayısıyla ciddi hastalık ve ölüm sayılarının azaltılacağına inanılmaktadır. Virüsün daha da yayılması beklenen sonbahar –kış aylarından önce aşının tüm

dünyaya dağıtılabilmesi için uluslar arası veulusal tüm sağlık kurumları gayret göstermektedir. Eldeki bilgiler, aşınınyararının hastalığın getireceği risklerden daha fazla olduğunu göstermektedir.

Aşı, sadece üretildiği virus için etkilidir. Gripbenzeri hastalığa yol açan başka viruslar da bulunmaktadır. Doğal olarak aşı,diğer virus hastalıklarına karşı koruma sağlamamaktadır. Bu nedenle aşı olankişiler, el yıkama, öksürürken / hapşırırken burun ve ağızlarını tekkullanımlık mendil ile kapatma ve hasta oldukları zaman işe / okula gitmemegibi önlemlere dikkat etmeye devam etmelidir.

### □ Kimlere aşı yapılmalıdır?

6ay -24 yaş arası sağlıklı kişiler,

Gebe kadınlar,

Kronik hastalığı olan kişiler(6 aydan büyük):Astım, kalp hastalıları, diyabet, bağışıklık sistemi baskılanmış kişiler.

Sağlık çalışanları

6 aylıktan küçük çocukla aynı evde yaşıyan vebakıcıları

Bakım evlerinde yaşıyan 65 yaş üzeri yaşlılar

### **Aşı, gribe yol açar mı?**

Enjeksiyon yolu ile uygulanan aşılar da canlı virusyoktur. İçlerinde ölü virus veya virusun bazı parçaları vardır. Bu nedenleaşının hastalığa yol açma ihtimali yoktur. Ancak aşı olan kişilerinbazılarında, vücudun aşıya verdiği cevap sonucu kısa süreli, hafif grip benzeribelirtiler görülebilir.

Buruna spreyl şeklinde uygulanan ve zayıflatılmış canlı virus içeren bir aşı türü vardır ancak Türkiye’de bulunmamaktadır.

### **Aşı tam koruma sağlar mı?**

Aşı yapılanlarda yaklaşık 10 günde koruyucu antikorlar ortaya çıkmaktadır. Ancak, aşı olanların küçük bir kısmında, kişisel özelliklerden ötürü antikor gelişmeyebilir.

### **Gebelere aşı yapılabilir mi?**

Evet. Gebelikte hem mevsimsel hem de pandemik virus aşısı yapılabilir. Gebeler, pandemik virus ile enfekte olurlarsa, komplikasyon gelişme riski daha fazladır. Emzirmekte olan annelere de aşı yapılabilir. Şimdilik eldeki veriler sınırlı olduğu için, gebelere uygulanacak aşının adjuvansız olması tercih edilmektedir. Bilgilerin artması ile bu önerideğişebilir.

Kaynaklar:

Dünya Sağlık Örgütü web sitesi ( [www.who.int/csr/disease/swineflu/en/](http://www.who.int/csr/disease/swineflu/en/) )

A.B.D. Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi websitesi ( [www.cdc.gov/H1N1FLU/](http://www.cdc.gov/H1N1FLU/) )

Avrupa Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi websitesi ( [www.ecdc.europa.eu/en/healthtopics/Pages/Influenza\\_A\(H1N1\)\\_Outbreak.aspx](http://www.ecdc.europa.eu/en/healthtopics/Pages/Influenza_A(H1N1)_Outbreak.aspx) )

Kanada Toplum Sağlığı Merkezi web sitesi ( [www.fightflu.ca](http://www.fightflu.ca) )

Centers for Disease Control and Prevention(CDC). Update on influenza A (H1N1) 2009 monovalent vaccines.MMWR2009;58:1100-1.

Johansen K, Nicoll A, Ciancio BC, Kramarz P.Pandemic influenza A(H1N1) 2009 vaccines in the European Union. EuroSurveill.2009;14(41):pii=19361. ( [www.eurosurveillance.org](http://www.eurosurveillance.org) )